

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1690**

Disc. XV. Bonon primogenituræde Podiis. De concursu in primogenituris
inter prærogativam lineæ, ac illam gradus, An scilicet post defectas
aliquas lineas vel genera personarum, vocato proximiore, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

etiam disponitur per Bullam Baronum fidei-commissis ac majoratibus derogantem, Tum quia bona libera ipsius Baronis, pro cuius debitis bona fidei-commissaria alienantur, supponuntur fidei-commissio, ac subrogantur loco alienatorum; Tum etiam quia si aliquid superest de pretio, mandatur pariter ponit sub multiplico usque ad integrum valorem bonorum alienatorum, ut ita fidei-commissum reintegretur, ut ex Bullæ contextu patet.

Et quando non agitur de derogatione formalis ad effectū alienandi, sed de hujusmodi dispensationib⁹ 7 seu derogationib⁹ præceptis prohibētibus mixtū, tūc tales gratia concedi solent, quando alia exorbitātia non concurrat, nisi illa derogandi voluntati defundi ab illo que præjudicio tertii viventis, quia nemp̄ filii ac descendētibus gravari, cui gratia seu dispensatio conceditur, & alius vocatis, ita mixtura ob alterius fidei-commissi aſſequitionem magis profit quam noceat, unde subintelligi ſeu præsumi possit etiam voluntas ipsius testatoris, quod si vivet ac interrogaretur, hujusmodi mixtū ob majorem ſuorum descendantium ſeu generis dilecti ditationem, ac ſplendorem, veriſimiliter conſertire juxta ea quæ habentur ſupra diſc. 12. Sed ubi præjudicium eſt de praesenti eius, qui exprefſe ſe opponit & contradicit, & qui nec in re, nec in ſpe aliquod communum pro ſe vel ejus descendantia ex hujusmodi mixtū reportare vel sperare potest, tunc nulla ſubſe videtur ratio, quæ hujusmodi gratiarum conſeſſionem ſuadeat; Ideoque concludendo dicebam, probabilis videri in hac facti ſpecie gratiam denegandam fore, ut credo ſequuntur.

Quoverd ad alterum punctum restitutionis fructuum medio tempore perceptorum, in quedam transmifſo diſcurſu confluentum de partibus, deducenrunt auctoritates Grat. conf. num. 75. lib. 2. & Paris conf. 19. num. 53 & seq. lib. 2. cum quibus pertraſeunt Peregr. art. II. num. 121. & Fusar. quaſt. 147. n. 3. apud quos in ſpecie de reſtitutione fructuum perceptorum facienda per gravatum, qui contraveniat præcepto testatoris non affumendo cognomen & insignia, ſive prædicta jam affumpta deferendo; Quod clarius iudicem Confidentes procedere dicen- bant in iſto caſu, dum non ſolum aderat dictum præceptum generale, quod juxta magis communem ac receptam etiam nullam contineat pœnam cadiuitatis, illam inducere dicitur juxta firmata per Rotam in decisionibus editis coram Verofio & Bourlemon in Bonon. primogeniture de Luparis, de qua ſupra diſc. 7. ubi concordantes, ſed aderat præceptum ſpeciale individuum, ob quod indubitate resultabat incompatibilitas cum pœna adjeſtione, unde properea ſpretus erat magis clarus.

Et his addebat magis communem ac in foro receptam diſtinctionem, quam habemus in materia mulieris tranſeuntis ad secunda vota cōtra præceptū testatoris, An tenetur reſtituere fructus prius perceptos necne; Quod ſcilicet, Aut agitur de re particulari, & fit diſtinctione, an præceptum conceptum fit per viam conditionis, & intret reſtitutio, aut per viam modi & fecus; Aut verò agitur de hæreditate, & tunc indiſtingue ad dictam reſtitutionem tenetur, quia hæreditas in diem dari non potest ex deductis per Greg. & Adden. decif. 187. Rot. decif. 240. num. 40. & seq. par. 5. rec. in Interrammen. uſu fructus coram Cerro 18. Iunii 1649 decif. 329 par. 10 rec. Romana, fidei-commissi de Donatis 7. Iulii 1660 coram eodem Cerro & frequenter; Et ideo cum in praesenti ageretur de hæreditate, quomodo cunque dispositio con-

cepit eſſet, dicebant locum eſſe dictæ reſtitutionis fructuum.

Contrarium tamen, his non obſtantibus, in hac parte respondendum censui, quoniam enīcum ſpecialē præceptum prohibitiuum mixtū non continebatur in prima diſpositione hujus hæreditatis Oliverii, ſed potius in ſecunda, & conſequenter ceſſante poſitiva contraria voluntate hujus teſtatoris, adhuc prætendi potuſſet ipius reſtitutoris, conſensus permifſivus, ut hanc ſecundam pinguem quoque ejus heres obtinere poſſet, ex iis qui habentur apud Molinam de primogeniture lib. 2. cap. Thesaur. decif. 270. Fusar. q. 447. & adverſor. lop. diſc. 12. Unde quidquid fit de hujusmodi prælumpi voluntate ſeu permiſſione ad effectū retenzione utriusque hæreditatis, dum aderant alii, quibus mixtū familiam dicti primi teſtatoris conſervaverunt, ac etiam quia ſecundus teſtator omnino dam deſertionem primæ familie demandaverat, de ita voluit omnibus conſulere, ut ſcilicet in hæreditato poſſeffore ejus hæreditatis, ut potius cum illa ne proviſo, pinguiores fierent portiones aliorum prima.

Adhuc tamen certum eſt, quod cum agnito ſecondi hæreditatis incompatibilis poenitentia, et pofita & rationabili cauſa de tempore additionis prima inopinata, atque ex fortuna beneficio ſupervenienti ob quam ut ſuprà in ſenſu aliquorum etiam præceptum impune ſperni poſſet, idcirco id ſufficiet inducendam iuſtam cauſam excuſantem ab oblieto, quod verum vel præſumptum dolum ſuppunt Grat. & Parisi, ac aliū ubi ſuprà loquuntur cauſa, in quo contraventio poenitentia ex facto ne voluntario, quod quendam teſtatoris ſupremum ac injuriā præferre videatur, nulla concurrente probabili cauſa poſtmodum ſupervenientia excuſet, ut eſt cauſa voluntaria non affiliationis, vel deſertionis familie ſine cauſa, vel tractus ad ſecunda vota cum ſimilibus.

BONON. PRIMOGENITURA DE PODIIS

PRO

BARBARA DE PODIIS
& MONTECUCOLIS

CVM

JOANNE CELLESIO.

Caſus diſputatus in Rota, & reſolutus
ut inſtr.

De concurſu in primogenituris inter peregrinatim lineas, ac illam gradus. An ſcilicet poſt defectas aliquas lineas vel genitorum personarum, vocato proximiore, venit ille, qui ſit talis attenta ſola ratione ſe computatione graduum, non curata prærogativa lineas, vel potius iſta prærogativa

DISCURSUS XV.

39

attendit debet, ita ut ille qui est proximus in linea primogenita quamvis in gradu remotior, vincat gradu proximiorum linea secundogenita.

SUMMARY.

- 1 **F**acti series.
- 2 **R**esolutio causa.
- 3 **Q**ualis esset causa punctus.
- 4 **D**e oratione attendendi primò lineam, secundò gradum, tertio sexum, quartò etatem.
- 5 **D**e beneficio representationis, ob quod remotior de linea primogenita vincit proximiorum de linea secundogenita.
- 6 **Q**uod per vocationem proximioris ipsi testatori non censatur alterata juris regula.
- 7 **D**e regula ut linea semel admissa semper duret, & non pati transitus ad alienigenae finitam.
- 8 **D**eclaratur quomodo & quando regula procedat.
- 9 **Q**uando sit transitus ad diversum ordinem substitutionum, tunc attenditur proximitas gravantis remissive.
- 10 **D**eclaratur ordo de quo supra n. 4.
- 11 **D**e beneficio representationis quando intret.
- 12 **Q**uod sexus debet vincere gradum, ubi contemplata est agnatio artificialis.
- 13 **A**nsermina possit renovare familiam per arcem.
- 14 **D**eclaratur conclusio, ut sacerdotia veniant sub nomine agnationis.
- 15 **E**adem contemplatio agnationis viget in familia vera, ac ficta vel artificiali.
- 16 **D**e casu alterius controversie.
- 17 **V**bi data est prelatio masculis, tunc filius vel nepos excludit matrem vel amitam.
- 18 **V**bi intrare potest representationis beneficium, tunc semper linea vincit gradum in primogenituris.

DISC. XV.

Cardinalis Podius in universa hereditate, præsertim vero in conspicuo palatio in Civitate Bononiae perpetuam primogenitaram instituit, Primo in linea masculina Christophori primogeniti, eaque defecta, in linea masculina Camilli secundogeniti ex Alexandro fratre prædefuncto nepotum; Utraque vero linea masculina defecta, vocavit linam masculinam feminam ex ultimo possessore superstitis, qua non extante vel etiam defecta, vocavit (per verba præficia) consanguineum vel affinem eidem testatori proximorem, & propinquorem iuxta jura dispositionem, servatis semper prelatione & prerogativa inter lineas & sexus.

Extincta vero intra breve tempus utraque linea masculina prædicta in Joanne filio Christophori defuncti absque prole, unde propterea caducatis secundo & tertio gradibus dictarum substitutionum ad favorem linea masculina Camilli secundogeniti, ac alterius lineæ ex feminâ ultimi morientis, facto que casu ultimæ substitutionis ad favorem proximioris consanguinei vel affinis ut supra, orta est controversia inter Barbaram filiam dicti Camilli nepotis secundogeniti, quæ tam testatori quam Joanni ultimo defuncto in quarto gradu approximatbat, & Joannem Cellestium dicti Christophori primogeniti pronepotem ex Semidea filia & Victoria nepte, qui proinde eodem quarto gradu approximatbat Joanni ultimo defuncto, sed à Cardinali testatore distabat sexto gradu; Et introducta causa

Cardin. de Luca De Fideicom.

in Rota coram Bichio, eaque plures proposita, ob articuli perplexitatem capi non potuit resolutio, unde inter dictum Joannem & Lauram Barbaræ interim defunctæ filiam, seu illos de Monteculolis deventum est ad concordiam; Verum sequuta ad breve tempus morte Laura, ex cuius ac Barbaræ juribus causam tuebantur dicti de Monteculolis, qui palatium à dicto Joanne ultimo masculo emerant, ob dictæ concordiæ resolutionem ex causa non obtenti Beneficii Apostolici in tempore præfinito, Joannes causam in Rota reallumpsi contra dictos de Monteculolis, atque sub die prima Iuli 1654. resolutionem favorabilem reportavit, princi, aliter ex eo, quod ubi etiam dictæ primogenitura præfatis Barbaræ & Laura proximioribus delata esset, adhuc tamen ob earum mortem absque prole factus esset causa dictæ substitutionis ad favorem proximioris, ex eo quod non terminaret in primo sed haberet tractum successivum, ut patet ex decisione desuper edita impress. decisi. 346. par. 11. rec. reperit post colluctat. Bondeni decisi. 27. in qua iolum discutivè pro utraque tententia insinuantur ea, quæ deducuntur in primis disputationibus antè concordiam inter Joannem remotiorem de linea primogenita & Barbaram proximiorum de linea secundogenita; Deindeque alias habita fuerunt disputationes coram eodem Bichio, extra rasen hanc fideicommissariam materiam, super resolutione dictæ concordiæ ob beneficium obtentum post terminum præfinitum, de quo habetur actum in hac eadem causa sub tit. de alienationibus & contractibus in genere.

In prædictis igitur primis disputationibus inter Joannem & Barbaram ante concordiam præcius disputationis punctus fuit, An stante quod testator vocaverat consanguineum vel affinem sibi proximorem, attendenda esset sola prærogativa proximitatis, quæ assistebat Barbaræ, vel potius prærogativa linea, quæ assistebat Joanni; Et quidem punctus videbatur involutus, cum plura hinc inde urgenter.

Pro Joanne siquidem habente prærogativâ linea primogenita, faciebat primo regula tradita per Molin. de primogen. lib. 3. cap. 4. communiter recepta, ut in primogenituris vel majoribus spectati debeat primò linea quæ omnia vincit, secundò gradus, tertio sexus, quartò etas, ut patet ex plene deductis in materia per Amat. resol. 1. Marcian. disp. 1. cum pluribus seq. cum aliis in hac materia prærogativæ linea deductis in Panormitana sub tit. de feudis disc. 13. & latius in disc. Sicilia edita in eadem Panormitana, ac registrata sub dicto titulo.

Nil obstante, quod habens prærogativam linea est gradu remotior, quoniam ex ibidem deductis ac aliis per Amat. & Marcian. ubi supra copiosè colligentes, intrat beneficium representationis, quod remotiorem efficit aequalē; Potissimum quia licet testator vocasset proximorem sibi, adjectit tamen illa verba, secundum formam juris, servatis semper prelatione & prerogativa inter lineas & sexum, ex quibus verbis patet ipsum noluisse alterare juris dispositionem, quodque proximitas ad ipsum testatorem directa esset, non ad effectum decidendi questionem, ex cuius persona proximitas regulanda esset, an ex illa gravantis vel gravati, sed ad effectum denotandi, ut debeat esse proximitas etiam ipsius testatoris, ne alias ab eo extraneus ex sola ratione proximitatis gravati admittendus esset in exclusionem eorum, qui sibi propinquui essent iuxta casum de quo sub tit. de emphyt. disc. 3.

D 2

Idque

ELUCA
de
lamentis
etc.
CVI

Idque clarius procedere dicebant tam scribentes pro Jeanne auctore quam judices in hanc partem inclinantes, quod ipse erat de linea Christophori, in quam bona jam ingressa erant, ideoque intrabat hodie receptissima nimiumq; vulgaris regula, de qua

⁷ Molina lib.3. cap.4. num.13 cum seqq. Fontanell. deic.34. Amat. dicta resol. 1. Vrsin. de feudis par 2. quest.4. artic.2. num.13. & passim, ut bona in unam lineam, semel ingressa, semper in ea perseverent, neque ad aliam transitum faciant, nisi illa totaliter evacuata, Adeo ut, exceptis majoratibus Hispania, in quibus peculiari viget ratio, etiam sola ipsa seu possibilis existentia personarum linearum admissa hujusmodi transitum impedit ut supra in Bonon. primogenit. de Luperis, & in Ferrarien fideicomma. de Franchis disc.7. & 9.

Econverso, ego & ceteri pro Barbara in gradu proximi or scribentes, dicebamus in primis, & quidem cum sensu etiam veritatis, nullatenus in hac facti specie intrare dictam conclusionem de linea 8 semel admissa omnino evacuanda, illa enim procedit, donec extant personae capaces, ita ut agatur de continuatione in eadem linea seu personarum genere cum sola prælatione inter eas ratione agnationis vel sexus; Secus autem ubi testator unam lineam vocavit cum certa qualitate, qua defecta transitum fecit ad aliam lineam, neglectis personis de linea prædicta talem qualitatem non habentibus, tunc enim illa habetur pro omnino evacuata, eo ipso quod non absunt nec adesse sperantur personae ita qualificatae, cum aliæ non qualificatae, ut potè per testatorem neglectæ, habeantur ac si non exstant in rerum natura, ex deducatis per Vrsin. dicta par. 2. q.4. tit.1. num.13. Gutierrez lib.5. practicar. q.67 num.18. cum aliis in dicta hujus causa decisione ac dicti seq. Et conferunt, quæ post præsentem disputationem firmata fuerunt in Bonon. fideicommissi de Cataneis infra disc.40. Siquidem testator defecta linea Christophori primogeniti, omnino neglexit foeminas vel alios de linea feminina ejusdem, sed transitum fecit ad aliam lineam masculinam Camilli secundogeniti, ergo non curavit ordinem linearum nisi cum qualitate, qua defecta habuit illam lineam pro omnino defecta, faciendo transitum ad aliam, quæ etiam defecta atque faciendo transitum ad omnino novum ordinem substitutionum cum novo genere personarum, regredi noluit ad lineam primo admisam, neque reallumere ipsarum linearum ordinem jam evacuatam.

Quod ad evidentiam probari ego observabam, ex eo quod defecta etiam linea masculina secundogenita, testator vocavit feminam superstitem ex ultimo masculo moriente, quem supposuit esse de hac secunda, ergo in transitu ad diversum gradum substitutionum, diversumque personarum genus, non rediit ad ordinem linearum, cum ita vocare debuisset prius feminas, earumque descendentes de prima linea, cuius contrarium fecit, ideoque dum vocavit proximiorem, sola proximitas attendi debebat.

Atque in id conferre dicebam conclusionem examinatam infra in Romana fideicommissi de Victorij disc.23. quod scilicet quamvis magis receptum sit, ut ⁹ attendi debeat potius proximitas gravati quam gravantis, id cesset, quando totaliter evacuato uno ordine substitutionum, sit transitus ad ordinem omnino novum ac diversum, quoniam tunc attenditur proximitas gravantis tanquam in nova successione ex integro, cum declarationibus tamen de quibus infra.

Et quoad regulam seu ordinem super traditio de attendendo, primo lineam, secundo traditio sexum, & quarto ætatem, Adverte am id non procedere, quando testator non declaraverit proximatatem à seipso regulandam esse, tunc enim inveniatur ordo linearum, præsertim ibi non agitur continuatione sed de novo ingressu ex integrum bene præsertim ponderat Vrsin. de feudis par. 2. tit.1. num.13.

Quo verò ad repræsentationem, adventu procedi cum aliquo æquivoco, constituta fundamentum in deductis per Molinam lib. 3. cap. 6. per alios Hispanos loquentes de illis majoratibus quoniam ibi datur repræsentatio ultra gradus à præscriptos ex legibus municipalibus regulari per Molin d. cap. 6. num. 28. ut advertit etiam in figura Amat d. resol. 1. num. 33. Secus autem inspectis terminis juris communis, cum quibus in præfecti causa procedendum erat; Eis enim attinet, ubi agitur de cessione ascendentis, bene intiat repræsentatio infinitum, ubi verò de illa transversalis, non denisi intra fratrum filios, ut ita proprium patrem repræsentantes, patruis æquales fiant ex pietate & lexitis per Amat d. resol. 1. Marcian d. dict. 1. cum seq. haberetur actum infra in Mutinen. fideicommissione Reatina fideicommissi de Vecchiarellis disc. 17. 6. & in aliis.

In hac autem facti specie, sive spectaretur per gravantis sive gravati, intrare non poterant termini repræsentationis, quoniam testator erat transversalis, à quo actor distabat per quinque vel sex gradus atque ab altero Joanne gravato per cuius causa controversia vacatio sequuta erat, dittabatur quoniam gradu, & sic unius vel alterius persona spectante quam intrabat repræsentatio, unde propter conclusiones ut supra in contrarium ponderata, quæ vis in suis casibus veræ, ita deficiant in applicatione.

Dificultatem mihi, reflectendo ad veritatem, ciebat circumstantia per scribentes in communione non ponderata, quod scilicet testator contemplaverat agnationem, cupiendo illius conservacionem, saltem per modum fictum, & artificialiter, mandando proprii cognominis ac insignium affitionem, quod incongrue practicari poterat in Barbara, quæ hujusmodi artificialis non indigebat, & erat agnata per naturam, sed sive uno, sive altero modo illam haberet, eam ad propriam descenditiam transfinire non poterat, quoniam iuxta presertim Italiam mores, ac juris communis Romanorum dispositionem, filii paternam non autem matrem familiam assumunt, ex iis que habentur in Neapolina fideicommissi de Lanteris disc. 34. ubi advertitur quod licet aliqui DD. dicant, non implieare, ut etiam per feminam hujusmodi familiarium ficta sit artificialis renovatio fieri possit, Attamen id prouidit in majoratibus Hispanis, ac juxta mores illius nationis, ubi non semper ac uniformiter filii assumunt familiam patris, sed pro libito vel opportunitate illam matris vel utriusque avitæ respectivæ,彭斯 mè quia testator in verbis supra etiatis praecavaverat, nedum prærogativam lineæ sed illam excepit; Unde cum Barbara esset femina prole masculina etiam destituta, non habens nisi unicam filium feminam, ideoque non posset adimpleri reflectio voluntas, Econverso autem Joannes esset masculinus, id recte impleturus, Hinc proinde id in hi inferebat non levem difficultatem, spectata substitutione verisimilis voluntatis testatoris; Licet enim etiam for-

DISCURSUS XV.

41

Barbara primogenita, atque recte intrabat representatio in concurso materiæ: & sic intra statrum filios, concurrente siquidem hoc beneficio, absolutum videtur in primogenituris vel alii ordine ne primogenitura regulandi prærogativam linea vincere illam ætatis, unde propterea casus pro meo iudicio habere videbatur de indubitabilitate.

18

VALENTINA MAIORATUS

PRO
COMITE DEL REAL
CVM
COMITE DE SELLENTE,
ET CVM
MARCHIONE DE TARASENA.

Responsum pro veritate.

Decadentia materia concursus inter lineam & gradum, seu inter gradu æquales contendentes de prærogativa linea in successione n' auctoratus vel primogenitura. Et an prærogativa linea vincat etatem.

SUMMARIUM.

- 1 Adi series.
- 2 De exclusione sexus feminini.
- 3 De regula ut bona in lineam ingressa ab ea non exeat nisi evanescatur declaratur.
- 4 De natura majoratum Hispanie. & de differentia inter eos & majoratus Italia remissive.
- 5 In primogenituris linea vincit omnia secundum gradum, tertio sexus quartio etas.
- 6 Primogenitus transmittit ius primogenitura in omnem eius posteritatem.
- 7 De fundamento quod in causa reputatur solidius.
- 8 Tercius Majoratus post defectas lineas masculinas.
- 9 Motivum dubitandi circa existentiam & durationem majoratus, an scilicet sub nomine filiorum veniant nepotes & descendentes sed dilinuitur.

PTRVS LADRON TESTATOR.

Ramonius primogenitus primus
successor Majoratus.

Petrus secundogenitus.

Ruggerius primogenitus secundus successor Jacobus alias Jayme secundogenitus tertius successor.

Petrus.

Aloysius.

Margarita primo genita. Conjuges. Petrus primogenitus quartus successor. Jacobus secundogenitus.

Aloysius.

Honuphrius.

Petrus quintus Franciscus sextus successor. Joannes primogenitus patri præ mortuus.

Jacobus seu Jayme.

Petrus.

Margherita nupta Michaeli de Ca. lataui.

Antonius Aloysius.

Ximenes Comes del Real.

Franciscus septimus Petrus. Joanna.

Jacobus octavus. Gaspar.

successor. successor.

Joannes nonus Blanca. Francise.

successor. Leonardus.

Gaspar de imus Bartholomæus Comes de Sellen.

successor. Lucretia. Anna Maria.

Cardin. de Luca De Fideicommisso.

Antonius Marchio de Tarazena.

D 3

DISC.

ELUCA
de
tarazena
et cat.
CVI
g